

ZAŠTO SU NAM POTREBNA GLOBALNA PORESKA PRAVILA?

Ko danas određuje gde velike kompanije plaćaju porez?

Multinacionalne kompanije posluju širom sveta, ali često mogu da prebace profit u države sa veoma niskim porezima. Zbog toga mnoge zemlje gube milijarde koje bi mogle biti uložene u obrazovanje, zdravstvo, zaštitu životne sredine i razvoj lokalnih zajednica.

Zato organizacije civilnog društva i veliki broj država, naročito zemlje Globalnog juga, traže da se međunarodna poreska pravila dogovaraju u okviru Ujedinjenih nacija, gde svaka država ima jednako pravo glasa, a ne samo u manjim međunarodnim forumima.

Šta se dogodilo u Sevilji?

Na Četvrtoj međunarodnoj konferenciji UN o finansiranju razvoja (FFD4) u Sevilji 2025. godine države su usvojile Seviljsku obavezu (Sevilla Commitment), kojom su podržale pravedniji međunarodni finansijski sistem, veću poresku saradnju i jaču ulogu zemalja u razvoju u donošenju globalnih pravila.

Iako nije postignut dogovor o svim zahtevima civilnog društva, konferencija je potvrdila da je reforma međunarodnog poreskog sistema jedan od ključnih prioriteta narednih godina.

Koliku je podršku dobio ovaj zahtev?

Još 2024. godine Generalna skupština UN usvojila je **rezoluciju** kojom je otvoren put za pregovore o Okvirnoj konvenciji Ujedinjenih nacija o međunarodnoj poreskoj saradnji (UN Framework Convention on International Tax Cooperation).

U Sevilji je veliki broj država iz Afrike, Latinske Amerike, Azije i Pacifika, zajedno sa brojnim evropskim državama i organizacijama civilnog društva, **podržao nastavak tog procesa.**

Pregovori o Konvenciji sada se nastavljaju u okviru Ujedinjenih nacija. To znači da posao nije završen – **tek počinje.**

Na poledini: Šta organizacije civilnog društva traže i šta mladi mogu da traže?

Šta organizacije civilnog društva traže?

Organizacije okupljene oko Eurodad-a, Tax Justice Network-a, Global Alliance for Tax Justice, kao i CEKOR iz Srbije, traže:

- ✓ da Srbija **aktivno podrži** pregovore o UN Okvirnoj konvenciji o međunarodnoj poreskoj saradnji;
- ✓ da međunarodna poreska pravila budu **transparentna i pravedna** za sve države;
- ✓ da građani imaju **uvid** u to gde multinacionalne kompanije ostvaruju profit i **gde plaćaju porez**;
- ✓ da se više javnih prihoda ulaže u **održivi razvoj**, a manje oslanja na novo zaduživanje.

Šta mladi mogu da traže?

Velike investicije i međunarodni sporazumi utiču na razvoj zemlje decenijama. Organizacije u Srbiji i širom Evrope smatraju da se javni interes ne može pretpostaviti. On mora biti dokazan kroz transparentne analize, procene uticaja i otvorenu javnu raspravu. Zato građani, a naročito mladi, imaju pravo da traže da se pre donošenja odluka odgovori na ključna pitanja.

- 📍 Da li postoji **nezavisna ekonomska analiza** koja pokazuje koliko će država i lokalna zajednica zaista prihodovati od projekta?
- 📍 Koliko će država izdvojiti kroz **subvencije, poreske olakšice** ili drugu **javnu podršku** i da li je to opravdano?
- 📍 Koliki će biti očekivani **poreski prihodi** i koliko će novca ostati **lokalnoj zajednici**?
- 📍 Da li su procenjeni **društveni i ekološki troškovi** projekta i ko će ih snositi?
- 📍 Da li su građani, stručna javnost i lokalne zajednice imali priliku da **učestvuju u donošenju odluke** pre nego što je projekat proglašen strateškim ili potpisan međunarodni sporazum?

🌿 **Građani ne treba da budu konsultovani tek kada je odluka već doneta. Demokratsko odlučivanje podrazumeva da se javni interes **dokazuje pre donošenja odluke** – kroz nezavisne analize, transparentne podatke i stvarno učešće javnosti.**

Disclaimer: Ovaj tekst je pripremio Centar za ekologiju i održivi razvoj (CEKOR) u okviru projekta „Serbian FfD4 Campaign”, koji je podržan kroz evropski projekat „Connecting the Dots”, koordinisan od strane organizacije EURODAD i finansiran od strane Evropske unije u okviru programa DEAR. Za sadržaj ove publikacije isključivo je odgovoran CEKOR i on ne odražava nužno stavove Evropske unije, organizacije Eurodad ili drugih partnera na projektu.

